EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2014 07 30
COM(2014) 494 final

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI

Priemonių, kuriomis Europos struktūrinių ir investijų fondų veiksmingumas siejamas su patikimu ekonomikos valdymu pagal Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 23 straipsnį, taikymo gairės

Turinys

1. ĮŽANGA 3

2. SU PARTNERYSTĖS SUSITARIMŲ IR PROGRAMŲ PERŽIŪRA PAGAL 23 STRAIPSNĮ SUSIJUSIOS APLINKYBĖS 4

3. SU PARTNERYSTĖS SUSITARIMŲ IR PROGRAMŲ PERŽIŪRA IR PAKEITIMŲ RŪŠIMIS PAGAL 23 STRAIPSNĮ SUSIJUSIOS APLINKYBĖS 5

4. EFEKTYVŪS VEIKSMAI, KURIŲ IMAMASI KOMISIJAI PATEIKUS PRAŠYMĄ PERSKIRSTYTI LĖŠAS 8

5. APLINKYBĖS, KURIOMS ESANT GALI BŪTI STABDOMAS IŠMOKŲ MOKĖJIMAS 9

6. KRITERIJAI, PAGAL KURIUOS NUSTATOMOS PROGRAMOS, KURIOMS SKIRTŲ IŠMOKŲ MOKĖJIMAS SUSTABDOMAS, IR SUSTABDYMO LYGIS 9

IŠVADA 11

1. Įžanga

2014–2020 m. Europos struktūrinių ir investicijų fondų (toliau – ESI fondai) parama[1] glaudžiai susijusi su atitiktimi ES ekonomikos valdymo reikalavimams. Praeityje fondo paramos gavimo sąlygos buvo taikytos tik vienam fondui – Sanglaudos fondui (Reglamento (EB) Nr. 1084/2006 4 straipsnis)[2] – ir vienai ekonomikos valdymo procedūrai – perviršinio deficito procedūrai.

Ši sąsaja gerokai sustiprinta. Ji grindžiama ekonomikos valdymo srities stiprinimu ir išplėtimu, atsižvelgiant į ekonomikos ir finansų krizę, ir siekiu didinti ES išlaidų veiksmingumą fiskalinio suvaržymo sąlygomis. Reglamento (ES) Nr. 1303/2013, t. y. Bendrų nuostatų reglamento (toliau –BNR) dėl penkių ESI fondų[3], 23 straipsniu nustatomos fondų veiksmingumo susiejimo su patikimu ekonomikos valdymu nuostatos.

Skirtingai nei ankstesniu programavimo laikotarpiu, dabar valdant visus penkis ESI fondus nustatyta sąlyga laikytis ekonomikos valdymo procedūrų. Ši sąlyga užtikrinama dviem skirtingais mechanizmais:

- pirmasis yra susijęs, visų pirma, su 23 straipsnio 1–8 dalimis, kuriomis remdamasi Komisija gali paprašyti valstybės narės perskirstyti dalį lėšų, kai toks sprendimas grindžiamas ekonomikos ir užimtumo uždaviniais, nustatytais taikant įvairias ekonomikos valdymo procedūras, o

- antrasis yra susijęs, visų pirma, su 23 straipsnio 9–11 dalimis, kuriomis remdamasi Komisija privalo pasiūlyti sustabdyti ESI finansavimą, kai pasiekiami tam tikri įvairių ekonomikos valdymo procedūrų etapai.

Priėmus reglamentą, Komisija paskelbė tokį pranešimą:

„*Komisija patvirtina, kad ne vėliau kaip per 6 mėnesius po Bendrų nuostatų reglamento įsigaliojimo parengs Komisijos komunikatą, kuriame pateiktose gairėse paaiškins, kaip ji ketina taikyti BNR 23 straipsnio nuostatas dėl priemonių, siejančių ESI fondų veiksmingumą ir patikimą finansų valdymą. Gairėse visų pirma bus paaiškinti šie dalykai:*

- *dėl 1 dalies: sąvoka „peržiūrėti“ ir partnerystės susitarimų ir programų pakeitimų, kuriuos Komisija galėtų paprašyti atlikti, rūšys, taip pat patikslinta efektyvių veiksmų pagal 6 dalį apibrėžtis;*

- *dėl 6 dalies: aplinkybės, kurioms susiklosčius gali būti sustabdyti mokėjimai, ir kriterijai, kurie gali padėti nustatyti, kokias programas arba kokią mokėjimų dalį būtų galima sustabdyti*.“[4]

---

1 Europos regioninės plėtros fondas (ERPF), Europos socialinis fondas (ESF), Sanglaudos fondas (SF), Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai (EŽŪFKP) ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas (EJRŽF).

2 2006 m. liepos 11 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1084/2006, įsteigiantis Sanglaudos fondą ir panaikinantis Reglamentą (EB) Nr. 1164/94.

3 Reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006.

4 Žr. OL 2013/C 375/02.

Šis komunikatas grindžiamas Komisijos įsipareigojimais, be to, jame pateikiamos konkrečių reglamento 23 straipsnio 1 ir 6 dalių nuostatų taikymo gairės. Todėl jo taikymo sritis tesusijusi su pirmuoju mechanizmu. Gairės turėtų suteikti daugiau tikrumo dėl to, kaip bus įgyvendinamos kai kurios konkrečios 23 straipsnio nuostatos.

2. Su partnerystės susitarimų ir programų peržiūra pagal 23 straipsnį susijusios aplinkybės

2014 m. valstybės narės derasi su Komisija dėl partnerystės susitarimų ir programų. Pagal juos bus nustatyta daugiametė strategija, kaip per septynerius programavimo laikotarpio metus (2014–2020 m.) įgyvendinti valstybei narei skirtų lėšų iš penkių ESI fondų finansavimą. Komisija tikisi partnerystės susitarimus ir daugumą programų patvirtinti pagal BNR 16 ir 29 straipsnius 2014 m.

Valstybės narės ir Komisija turi sutelkti dėmesį į tai, kad prioritetai būtų nustatyti jau laikotarpio pradžioje. Dėl to būtina, kad atitinkamose konkrečiai šaliai skirtose rekomendacijose (toliau – KŠSR), atitinkamose Tarybos rekomendacijose arba pagal makroekonominio koregavimo programas nustatytos problemos būtų tinkamai sprendžiamos skiriant pakankamo dydžio finansavimą, atsižvelgiant į kiekvienai valstybei narei skirtą finansinį asignavimą. Todėl derėdamasi Komisija atidžiai stebi, siekdama užtikrinti, kad naujosios programos būtų rengiamos atsižvelgiant į galiojančias atitinkamas KŠSR ir Tarybos rekomendacijas kiekvienai valstybei narei, taip pat, kai taikoma, į susitarimo memorandumą, jei tai yra makroekonominio koregavimo programa.

Pagal 23 straipsnį lėšas galima perskirstyti tik nuo 2015 iki 2019 m. Taip turėtų būti tik tais atvejais, kai lėšų perskirstymas atitinkamų KŠSR, Tarybos rekomendacijų ir ekonominio koregavimo programų įgyvendinimui galėtų turėti daugiau poveikio nei esamas lėšų paskirstymas. ESI fondai paprastai remia daugiametes investavimo strategijas, kurioms būtinas tam tikras tikrumas ir pastovumas. Reikėtų vengti dažno lėšų perskirstymo, nes tai pažeistų fondo valdymo nuspėjamumą ir galėtų pakenkti priimtų partnerystės susitarimų ir programų patikimumui. Be to, nors KŠSR yra kasmet atnaujinamos, pagrindiniai valstybių narių uždaviniai yra ilgalaikiai ir kasmet iš esmės nesikeičia. Todėl Komisijai suteiktais lėšų perskirstymo įgaliojimais bus naudojamasi atsargiai ir pirmenybė bus teikiama stabilumui, o ne dažnam lėšų perskirstymui.

Pagal 23 straipsnio 1 dalį Komisija gali paprašyti perskirstyti lėšas, siekdama:

- remti KŠSR[5] (įskaitant susijusias su prevencine makroekonominio disbalanso procedūros dalimi) ir Tarybos rekomendacijų, su sąlyga, kad jos taikomos ESI fondams, įgyvendinimą;

- remti, taikant makroekonominio disbalanso procedūros korekcinę dalį, valstybei narei skirtų Tarybos rekomendacijų įgyvendinimą[6], su sąlyga, kad lėšų perskirstymas būtinas siekiant panaikinti makroekonominius disbalansus, ir

- kuo labiau padidinti ESI fondų poveikį augimui ir konkurencingumui valstybėse narėse, kurioms finansinė parama teikiama pagal Europos finansinės padėties

[5] KŠSR, priimtos pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį.

[6] 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo (OL L 306, 2011 11 23, p. 25).

stabilizavimo priemonę[7], mokėjimų balanso priemonę[8], Europos finansinio stabilumo fondą arba Europos stabilumo mechanizmą[9]. Pastaraisiais dviem atvejais finansinė parama turi būti derinama prie makroekonominio koregavimo programos.

Prašymai gali būti pateikti dėl lėšų perskirstymo atskiruose ESI fonduose arba iš vieno struktūrinio fondo į kitą (t. y. ERPF ir ESF). Tačiau abiem atvejais sumoms, kurios gali būti perskirstytos, taikomi esminiai teisiniai apribojimai.

Pirma, perskirstant lėšas negalima keisti daugiametėje finansinėje programoje nustatytų metinių viršutinių ribų arba programų asignavimų, skirtų ankstesniais metais iki lėšų perskirstymo sprendimo priėmimo, metinių išmokų. Antra, ESI fonduose lėšas galima perkelti tik iš ERDF į FSI ir atvirkščiai, be to, turi būti laikomasi minimalios ESF dalies reikalavimo (BNR 92 straipsnio 4 dalis). Trečia, bet koks lėšų perskirstymas iš vieno fondo į kitą ir fondų viduje turės atitikti įvairiems ESI fondams nustatytas dalis pagal teminio lėšų sutelkimo reikalavimus. Perskirstant lėšas taip pat reikėtų atsižvelgti į tikslą ne mažiau kaip 20 proc. Sąjungos biudžeto lėšų skirti su klimato kaita susijusių uždavinių įgyvendinimui. Ketvirta, bet koks lėšų pervedimas struktūrinių fondų viduje arba iš vieno fondo į kitą turi atitikti pagal regiono kategoriją skirtą finansinį asignavimą. Galiausiai 23 straipsnis netaikomas pagal Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslą vykdomoms programoms.

3. Su partnerystės susitarimų ir programų peržiūra ir pakeitimų rūšimis pagal 23 straipsnį susijusios aplinkybės

Šiame reglamente nenustatytas terminas, iki kurio Komisija turi pateikti prašymą perskirstyti lėšas. Tais atvejais, kai prašymas perskirstyti lėšas teikiamas vykstant Europos semestrui, tai atliekama iškart po to, kai Taryba priima atitinkamas KŠSR, tačiau bet kuriuo atveju ne vėliau kaip per keturis mėnesius nuo jų priėmimo. Tai atitiks nurodytus lėšų perskirstymo terminus ir leis išvengti painiavos pasirodžius paskesnėms KŠSR. Jeigu prašymai perskirstyti lėšas pateikiami pagal Tarybos rekomendacijas dėl per didelių makroekonominių disbalansų, Komisija taikys panašius terminus. Kalbant apie prašymus perskirstyti lėšas, priimtus siekiant kuo labiau padidinti makroekonominio koregavimo programų poveikį augimui ir konkurencingumui, Komisija jas patvirtins iškart po to, kai bus pasirašytas susitarimo memorandumas arba, kai taikoma, papildomas susitarimo memorandumas.

---

7 2010 m. gegužės 11 d. Tarybos reglamentas (ES) Nr. 407/2010, kuriuo nustatoma Europos finansinės padėties stabilizavimo priemonė (OL L 118, 2010 5 12, p. 1).

8 2002 m. vasario 18 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 332/2002 dėl priemonės, teikiančios vidutinės trukmės finansinę pagalbą valstybių narių mokėjimų balansams, sukūrimo (OL L 53, 2002 2 23, p. 1).

9 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 472/2013 dėl euro zonos valstybių narių, kurios turi didelių finansinio stabilumo sunkumų arba kurioms tokie sunkumai gresia, ekonominės ir biudžeto priežiūros griežtinimo (OL L 140, 2013 5 27, p. 1).

Komisijos prašymas perskirstyti lėšas bus tinkamai pagrįstas. Jame bus paminėta atitinkama KŠSR arba Tarybos rekomendacija (arba susitarimo memorandumo priemonė tuo atveju, jei valstybėms narėms taikoma makroekonominio koregavimo programa), pagal kurią teikiamas prašymas, ir bus nurodyti jo pagrindimo motyvai. Prašyme bus paaiškinta, kodėl ES lygmens intervenciniai veiksmai yra būtini, kaip ES finansavimas galėtų padėti spręsti nustatytus struktūrinius uždavinius ir kodėl nepakanka prieš tai skirtų lėšų. Jame taip pat bus nurodyti BNR ir atitinkamuose konkrečių fondų reglamentuose numatyti teminiai tikslai ir prioritetai.

Prašyme perskirstyti lėšas Komisija prašys, kad valstybė narė peržiūrėtų partnerystės susitarimą ir programas. Tai leis tinkamai reaguoti į ekonominius ir užimtumo uždavinius, nustatytus atitinkamoje KŠSR, Tarybos rekomendacijoje arba susitarimo memorandume (jei valstybėms narėms teikiama finansinė parama), atsižvelgiant į prašymo perskirstyti lėšas dalyką. Toliau aprašoma, koks turi būti prašymo perskirstyti lėšas turinys.

Reglamente nenurodyta, kokio išsamumo turėtų būti prašymas, t. y. ar jame reikėtų nurodyti programas ir prioritetus, kuriems prašymas perskirstyti lėšas galėtų turėti teigiamo arba neigiamo poveikio.

Paprastai, kai atitinkamos KŠSR ar Tarybos rekomendacijos, pagal kurią pateikiamas prašymas perskirstyti lėšas, geriausias įgyvendinimo būdas yra sutelkti daugiau ESI lėšų, Komisija nurodys programas ir prioritetus, kuriuos reikėtų sustiprinti. Valstybės narės nuožiūrai bus paliktas sprendimas dėl programų ir prioritetų, kurie turėtų būti atitinkamai susiaurinti. Tačiau jeigu susijusi valstybė narės nepateiks atsakymo arba atsakymas bus nepatenkinamas, Komisija nustatys, kurios programos ir prioritetai turėtų būti susiaurinti. Be to, Komisija prašyme gali nurodyti itin svarbias programas ar prioritetus, kurie turėtų būti apsaugoti nuo susiaurinimo. Prašyme perskirstyti lėšas Komisija taip pat gali nurodyti programas ir prioritetus, kuriuos reikėtų susiaurinti; tokiu atveju ji pateiks esminius motyvus.

Iš kitos pusės, jei atitinkamos KŠSR ar Tarybos rekomendacijos, pagal kurią pateikiamas prašymas perskirstyti lėšas, geriausias įgyvendinimo būdas yra konkrečiam sektoriui skirtų ESI lėšų sumažinimas, Komisijos prašyme bus aiškiai nurodytos programos ir prioritetai, kuriuos reikėtų susiaurinti. Valstybės narės nuožiūrai bus palikta nuspręsti dėl programų ir prioritetų, kuriems reikėtų skirti daugiau išteklių. Pagal BNR 18 straipsnį ir konkrečių fondų taisykles valstybės narės sutelks paramą didžiausią papildomą naudą pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo požiūriu teikiantiems intervenciniams veiksmams, atsižvelgdamos, *inter alia*, į konkrečiai šaliai skirtas rekomendacijas ir Tarybos rekomendacijas, priimtas pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį.

Jeigu prašymas perskirstyti lėšas pateikiamas pagal abu minėtus scenarijus, Komisijos prašyme bus nurodytos ir tos programos ir (arba) prioritetai, kuriems poveikis turėtų būti teigiamas (taigi jiems reikėtų skirti daugiau išteklių), ir programos ir (arba) prioritetai, kuriems poveikis turėtų būti neigiamas (taigi juos derėtų susiaurinti).

Programų ir prioritetų skaičius, kuriems taikomas lėšų perskirstymas, paprastai turėtų būti kuo mažesnis.

Kalbant apie pakeitimų pobūdį, Komisija nurodys ne tik programas ir prioritetus, kurių lėšos turėtų būti perskirstytos, bet ir būtiniausią pakeitimų, kuriuos valstybė narė turi atlikti, turinį ir siekiamus (konkrečius) tikslus. Ji taip pat nurodys intervencinių veiksmų, kuriems, perskirsčius lėšas, bus skirta papildomų išteklių, pobūdį ir pavyzdžius.

Be to, prašyme perskirstyti lėšas Komisija aprašys numatomą finansinį poveikį. Ji atsižvelgs į perskirstomų lėšų sumą, lėšų perskirstymo laikotarpio etapą ir valstybės narės gebėjimą įsisavinti perskirstytas lėšas.

Susijusi valstybė narė, atsižvelgdama į Komisijos prašymą, turėtų nuodugniai peržiūrėti partnerystės susitarimą ir programas, paminėtas prašyme. Ji turėtų įvertinti, kaip iš dalies juos pakeisti, kad į Komisijos prašymą būtų atsižvelgta tinkamiausiai. Atlikusi peržiūrą valstybė narė iš karto turėtų pateikti partnerystės susitarimo ir atitinkamų programų pakeitimus. Keičiant partnerystės susitarimą reikėtų pateikti bent tai:

- dėl kiekvieno susijusio ESI fondo – atnaujintą preliminarų ES paramos asignavimą nacionaliniu lygmeniu pagal teminius tikslus;
- dėl kiekvieno susijusio ESI fondo – peržiūrėtą numatomų pagrindinių rezultatų santrauką pagal teminius tikslus;
- peržiūrėtą programų sąrašą, nurodant preliminarius asignavimus pagal ESI fondus ir pagal metus ir atsižvelgiant į siūlomus pakeitimus, ir
- finansinę lentelę, kurioje nurodomi peržiūrėti preliminarūs asignavimai pataisytoms programoms pagal ESI fondus.

Kalbant apie Komisijos prašymo poveikį (teigiamą ir neigiamą) atitinkamoms programoms, valstybė narė turėtų bent jau pateikti pakeitimus dėl:

- strategijos, kurios bus laikomasi siekiant programoje nustatyto tikslo įgyvendinti atitinkamoje KŠSR arba Tarybos rekomendacijoje nurodytus uždavinius, kad būtų atsižvelgta į numatomus pakeistos programos rezultatus;
- peržiūrėtų teminių tikslų ir prioritetų (tiek sustiprintų, tiek susiaurintų) atrankos pagrindimo ir to, kaip, atsižvelgiant į juos, bus įgyvendinami atitinkami struktūriniai uždaviniai, kuriais remiantis parengtas prašymas perskirstyti lėšas;
- peržiūrėtų finansinių asignavimų pagrindimo;
- atitinkamų prioritetų aprašymo, įskaitant kiekvieną pakeistą prioritetą, konkrečių tikslų pakeitimų ir, kai taikoma, peržiūrėto pagrindinio scenarijaus aprašymo bei numatomų rezultatų;
- pagal peržiūrėtus prioritetus remtinų veiksmų rūšies ir pavyzdžių aprašymo ir numatomo rezultato;

- veiklos peržiūros plano, visų pirma visiems rodikliams (kai taikoma, finansiniams bei našumo rodikliams ir rezultatams) pagal kiekvieną prioritetą, kuriam perskirstomos lėšos, nustatytų orientyrų ir tikslų, įrodant, jog paisoma reikalavimo, kad veiklos peržiūros plane nurodyti našumo rodikliai ir pagrindiniai įgyvendinimo etapai atitiktų daugiau kaip 50 proc. prioritetui įgyvendinti skirto finansinio asignavimo;

- programos finansavimo plano.

Komisija prireikus per mėnesį nuo pirminio valstybės narės atsakymo pateiks pastabas. Vėliau per du mėnesius nuo atsakymo valstybė narė pateiks pasiūlymą iš dalies pakeisti partnerystės susitarimą ir atitinkamas programas. Jeigu valstybės narės atsakymas Komisijai bus priimtinas, ji patvirtins susijusius pakeitimus.

4. Efektyvūs veiksmai, kurių imamasi Komisijai pateikus prašymą perskirstyti lėšas

Jei iki 23 straipsnio 3 ir 4 dalyse nustatyto termino valstybė narė nesiima efektyvių veiksmų, Komisija gali pateikti Tarybai pasiūlymą iš dalies arba visiškai sustabdyti programoms ir susijusiems prioritetams skirtų išmokų mokėjimą. BNR nėra aiškių kriterijų, pagal kuriuos būtų galima įvertinti veiksmų efektyvumą. Vertindama Komisija atsižvelgs į įvairius kriterijus.

Pirmas pavyzdys, kai akivaizdžiai nesiimama efektyvių veiksmų, yra situacija, kai valstybė narė iki reglamente nustatyto termino nepateikia preliminaraus atsakymo arba siūlomų partnerystės susitarimo ir susijusių programų pakeitimų. Nepaisydama Komisijos prašymo perskirstyti lėšas, susijusi valstybė narė patenka į padėtį, reiškiančią, kad ji nesiima efektyvių veiksmų.

Jei valstybė narė reikiamus dokumentus pateikia iki nustatyto termino, Komisija, atsižvelgdama į prašymą perskirstyti lėšas, patikrins siūlomų pakeitimų tinkamumą. Ši tinkamumo patikra bus pagrįsta šiais kriterijais:

- ar, remiantis siūlomais pakeitimais, Komisijos prašyme nurodytoms programoms ir prioritetams numatoma skirti daugiau ar mažiau lėšų (atsižvelgiant į konkretų atvejį);

- ar programų ir prioritetų sustiprinimas ar susiaurinimas atitinka prašyme perskirstyti lėšas pateiktą Komisijos įvertinimą;

- ar tinkamai paaiškintos šių pakeitimų priežastys, konkretūs tikslai ir numatomi rezultatai;

- ar reikiami pakeitimai tinkamai įtraukti į susijusius programų prioritetus ir atitinkamus partnerystės susitarimo skirsnius;

- ar siūlomi pakeitimai yra nuoseklūs; ar peržiūrėtos programos strategija atitinka numatomus veiksmus siekiant įgyvendinti atitinkamoje KŠSR, Tarybos rekomendacijoje arba susitarimo memorandume, kuriais grindžiamas prašymas, nustatytus uždavinius;

- ar veiklos peržiūros planas buvo persvarstytas ir ar jis atitinka siūlomus programų ir prioritetų pakeitimus;

- ar peržiūrėtos programos ir prioritetai atitinka esamus finansavimo, naudojant konkrečių fondų lėšas, poreikius?

Atsižvelgdama į iš esmės privalomą prašymo perskirstyti lėšas pobūdį ir į valstybės narės galimybes šio proceso metu patobulinti pasiūlymą, Komisija tik tuo atveju pripažins, kad veiksmai yra efektyvūs, jei, remiantis pirmiau išdėstytais kriterijais, valstybės narės atsakymas bus priimtinas.

Jei valstybė narė nesiims efektyvių veiksmų, Komisija Tarybai gali pasiūlyti sustabdyti išmokų mokėjimą ir šį pasiūlymą turi pagrįsti. Ji paaiškins, kodėl pakeitimai arba programoms ir prioritetams numatytų asignavimų peržiūra yra nepakankami arba neatitinka atitinkamoje KŠSR, Tarybos rekomendacijoje arba susitarimo memorandume, kuriais grindžiamas prašymas, nustatytų tikslų.

5. Aplinkybės, kurioms esant gali būti stabdomas išmokų mokėjimas

Jeigu valstybė narė nesiima efektyvių veiksmų, vadovaudamasi 23 straipsnio 6 dalimi, Komisija gali pasiūlyti Tarybai sustabdyti dalies arba visų programoms ar susijusiems prioritetams skirtų išmokų mokėjimą. Reglamente nenurodyta, kokiais atvejais Komisija turėtų pateikti pasiūlymą dėl mokėjimo sustabdymo. Šiame skirsnyje paaiškinta, kokiais atvejais Komisija svarstytų mokėjimo sustabdymo klausimą. Vis dėlto prireikus gali būti atsižvelgta į išimtines aplinkybes valstybėje narėje, pavyzdžiui, realaus BVP nuosmukį dvejus ar daugiau metų iš eilės iki prašymo perskirstyti lėšas.

Komisija svarstytų, ar siūlyti sustabdyti išmokų mokėjimą, tuo atveju, jei nebūtų imtasi jokių veiksmų, t. y. jei iki reglamente nustatyto termino valstybė narė nepateiktų jokio preliminaraus atsakymo į Komisijos prašymą arba pasiūlymo iš dalies keisti partnerystės susitarimą ir programas. Komisija nesvarstytų klausimo dėl siūlymo sustabdyti išmokų mokėjimą, jeigu iki 23 straipsnio 3 dalyje nustatyto termino valstybė narė pateiktų atsakymą, tačiau, Komisijos nuomone, šiame atsakyme nebūtų atsižvelgta į prašymą perskirstyti lėšas. Per mėnesį nuo preliminaraus atsakymo gavimo valstybė narė prireikus vis dar gali iš esmės pagerinti atsakymo kokybę, visų pirma remdamasi Komisijos pastabomis. Tokiu atveju galimybę siūlyti sustabdyti išmokų mokėjimą Komisija svarstys tik po to, kai įvertins iki šiame reglamente nustatyto termino pateikto formalaus partnerystės susitarimo ir programų pakeitimo tinkamumą (23 straipsnio 4 dalis). Jeigu Komisija nustatys, kad pasiūlyme neatsižvelgta į jos prašymą perskirstyti lėšas arba kad siūlomi pakeitimai į partnerystės susitarimą ir programas įtraukti netinkamai arba yra gana riboti, gali nuspręsti, kaip nurodyta 23 straipsnio 6 dalyje, per tris mėnesius sustabdyti išmokų mokėjimą.

6. Kriterijai, pagal kuriuos nustatomos programos, kurioms skirtų išmokų mokėjimas sustabdomas, ir sustabdymo lygis

Mokėjimo sustabdymas pagal pirmąjį mechanizmą (BNR 23 straipsnio 6 ir 7 dalys) nėra automatinis ir yra taikomas tik mokėjimams. Priėmus tokį sprendimą iškart stabdomas grynųjų pinigų mokėjimas valstybei narei.

Siūlydama Tarybai sustabdyti išmokų mokėjimą, Komisija nurodys susijusias programas ar prioritetus ir atitinkamas sumas. 23 straipsnio 7 dalimi Tarybai suteikta teisė nustatyti, kad sustabdomas ne daugiau kaip 50 proc. kiekvienos atitinkamos programos išmokų mokėjimas. 23 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad sustabdymo lygis gali būti padidintas iki 100 proc., jei valstybė narė per tris mėnesius nuo sprendimo dėl mokėjimo sustabdymo priėmimo nesiima efektyvių veiksmų.

Be mokėjimui taikomos 50 proc. ribos, 23 straipsnio 7 dalyje taip pat nustatyta, kad mokėjimo sustabdymo apimtis ir lygis „*yra proporcingi ir veiksmingi ir juos nustatant užtikrinamas vienodas požiūris į valstybes nares, ypač dėl sustabdymo poveikio atitinkamos valstybės narės ekonomikai*“.

Komisijos nuomone, proporcingumas ir veiksmingumas reiškia, kad sustabdymo dydis turi būti toks, kad valstybei narei tai būtų tinkama paskata paisyti Komisijos prašymo, taip pat reikėtų atsižvelgti į prašymo ir valstybės narės pasiūlymo skirtumus. Vertinant bus atsižvelgta į konkretų atvejį.

Siekiant užtikrinti valstybėms narėms vienodas sąlygas, bus atsižvelgta į tai, kokią dalį BVP atitinka sustabdymo dydis. Tokiu būdu būtų išvengta nederamo poveikio daugiausia ESI lėšų gaunančioms šalims, palyginti su labiau išsivysčiusiomis valstybėmis narėmis, kurios, pagal gyventojų skaičių ir ekonomikos mastą, gauna mažiau ESI lėšų.

Vertinant lengvinančias aplinkybes, panašias į tas, kurios yra susijusios su sustabdymo atvejais, numatytais pagal 23 straipsnio 9 dalį, bus atsižvelgta į valstybių narių ekonomines ir socialines sąlygas. Atsižvelgiant į minėtas aplinkybes, sustabdymui taikomas BNR III priede nurodytas tam tikras sumažinimo koeficientas, pagrįstas nedarbo lygiu, žmonių, kuriems gresia skurdas arba socialinė atskirtis, dalimi arba BVP sumažėjimu atitinkamoje valstybėje narėje.

Pasiūlyme dėl mokėjimo sustabdymo Komisija nurodys atitinkamas programas arba prioritetus. Paprastai Komisija sustabdymą siūlys taikyti programoms ar prioritetams, kurie turėtų būti susiaurinti, kad būtų galima sutelkti daugiau lėšų svarbesnėms programoms ar prioritetams. Priklausomai nuo konkretaus atvejo, susiaurinamos programos bus nustatytos remiantis Komisijos prašymu perskirstyti lėšas, pagal 23 straipsnio 3 dalį pateiktomis pastabomis, valstybės narės pirminiu atsakymu arba pasiūlymu iš dalies pakeisti partnerystės susitarimus ir programas.

Tais atvejais, kai prašyme perskirstyti lėšas išskiriamos programos ar prioritetai, kuriuos reikia sustiprinti, jiems sustabdymas neturėtų būti taikomas, nes tuo metu, kai jis turi būti taikomas, minėtos programos ir prioritetai laikomi itin svarbiais. Ši nuostata taip pat atitinka BNR III priedo nuostatas, kuriomis remiantis įsipareigojimų sustabdymas taikant antrąjį mechanizmą neturėtų turėti poveikio programoms ar prioritetams, kuriems taikant pirmąjį mechanizmą, remiantis prašymu perskirstyti lėšas, reikia skirti daugiau išteklių.

Nenustatytas joks konkretus terminas, iki kurio Komisija turi priimti pasiūlymą panaikinti mokėjimo sustabdymą po to, kai valstybė narė imasi efektyvių veiksmų pagal 23 straipsnio 8 dalį. Bet kuriuo atveju Komisija pasiūlymą priims iškart po to, kai bus patvirtintas peržiūrėtas partnerystės susitarimas ir programos.

IŠVADA

Glaudus ESI fondų ir ES ekonomikos valdymo ryšys užtikrina, kad ES išlaidų veiksmingumas būtų pagrįstas patikima ekonomine politika. Prireikus ES parama gali būti skirta naujiems ekonominiams ir socialiniams uždaviniams spręsti.

2014 m. pagal partnerystės susitarimus ir programas bus visų pirma siekiama tinkamai spręsti atitinkamose KŠSR ir Tarybos rekomendacijose nustatytus uždavinius, siekiant nuo pat pradžių užtikrinti visišką suderinamumą su ekonomikos valdymo procedūromis. Taip bus išvengta galimo lėšų perskirstymo pagal 23 straipsnį, praėjus nedideliam laiko tarpui. Atsižvelgdama į tai, kad ESI fondai remia vidutinės trukmės laikotarpio investicijų strategijas, nuo 2015 m. Komisija teise perskirstyti lėšas naudosis apdairiai. Prašymas perskirstyti lėšas bus pateiktas tik tada, kai partnerystės susitarimo ir programų peržiūra gali padėti išspręsti struktūrinius uždavinius, nustatytus atitinkamose Tarybos rekomendacijose dėl makroekonominio koregavimo programų.

Komisija tinkamai pagrįs bet kurį prašymą perskirstyti lėšas ir pateiks pakankamai informacijos apie programas ir prioritetus, kuriuos reikia sustiprinti arba susiaurinti, atsižvelgiant į konkretų atvejį, taip pat nurodys numatomą finansinį poveikį. Taip bus siekiama išspręsti struktūrinius uždavinius, nustatytus atitinkamoje KŠSR, Tarybos rekomendacijoje arba taikant priemones pagal makroekonominio koregavimo programą.

Veiksmai, kurių imasi valstybė narė, bus vertinami remiantis objektyviais kriterijais. Jeigu efektyvių veiksmų nebus imtasi, Komisija išsamiai paaiškins, kodėl valstybės narės siūlomi pakeitimai laikomi nepakankamais. Taikant bet kokį sustabdymą bus atsižvelgta į lengvinančias aplinkybes. Komisija nesiūlys sustabdyti išmokų mokėjimo pagal programas ir prioritetus, kurie, perskirsčius lėšas, turi būti stiprinami arba laikomi itin svarbiais.